

Правотворчий колабораціонізм

► Закінчення.

Початок в №№ 23–25

Олександр ІЛЛАРІОНОВ,
старший науковий співробітник
Державної установи «Інститут
економіко-правових
досліджень імені
В. К. Макутова НАН України»

все це ностальгується й досі тими, хто був вбудований у систему й з усіх сил намагався її «охороняти», а не просто сидіти. А за цю, звісно, наукову діяльність, потрібно було починати з цитування «класиків марксизму-ленінізму».

Ці ж самі особи різко після 1991 р. стали поборниками

Тут варто сказати про наукове прикриття процесу знищення самоідентичності правової системи України, як частини європейської правової сім'ї, тобто про важливість процесів декодифікації та пропаганду «переваг» правової системи «руського міра». В такій пропаганді можемо віднайти й прикриття власних амбіцій та відповідних процесів правового колабораціонізму в роботах «науковців» на тему, наприклад, зближення доктрин цивільного права в Україні та західноєвропейських країнах (при тому, що такі автори прямо пропагують «рекодифікацію» цивільного законодавства за лекалами цивільного права «руського міра») (таких праць – безліч, мета – засмічення інформаційного простору).

Крім того, ініціатори, або агенти впливу, дозволяють собі публікувати «наукові роботи» у виданнях держави-агресора в період війни, та напередодні повномасштабного російського вторгнення із наративами дискредитації правової системи України, туюю за правовою системою СРСР (де не було жодних господарських, чи, не дай Боже, якихось комерційних чи підприємницьких кодексів, а був лише Цивільний кодекс та свавілля партійно-репресивного апарату, а також доноси та безмежний адміністративний вплив, можливість безкарного зведення рахунків тощо). Мова тут про «видання» «Частное право в странах бывшего СССР: итоги 30-летия: сборник статей», в якому міститься «доповідь» про історію, стан та вектори оновлення цивільного права України. Це що, завуальований звіт про реалізацію концепції права «руського міра» під редакцією військового злочинця Д. Медведєва? «Витвір» підписано до друку 17.01.2022 року. І це незважаючи на 70-тирічну радянську окупацію України. Репресії, Голодомор, цензура –

прав людини, захисниками вільного підприємництва – лицемірство вищого ґатунку. Прийняття Господарського кодексу для багатьох провісників неоімперської правової системи стало трагедією, щось на кшталт розпаду СРСР (як для одного бункерного діяча на російі), де була для них ідеологічно-юридична «тепла ванна» безмежного предмету науки та навчальної дисципліни (з відповідними дисциплінами та годинами-грошенятами, квартирами, преміями та іншим номенклатурним лоском). Теза «господарське право – радянський рудимент» є захисним механізмом таких діячів, адже в колишньому СРСР не велося й мови про прийняття Господарського кодексу, а був лише кодекс цивільний окремих республік та «керуючі принципи» основ союзного цивільного законодавства (концентровані імперські настанови, ідеологічні орієнтири). Ці «орієнтири» були «на ура» сприйняті «вітчизняними» агентами впливу, як апробований інструмент досягнення власних (і замовних) цілей.

Деякі авторські зауваги

І ще трохи цитат. Зокрема: «всі роки періоду незалежного державотворення Україна знаходиться під зовнішнім впливом, який особливо посилюється, починаючи з 2014 р. Органи державної влади та топ-посадовці в Україні внаслідок політичної корупції, тіншового лобізму, політичного та економічного шантажу тощо приймають державні рішення всупереч національним інтересам України. Про недолугість і шкідливість правової політики української влади яскраво свідчать конституційна, пенсійна, медична, земельна та інші реформи, котрі викликали негативну реакцію з боку українського суспільства. Зовнішнє управління сьогодні уособлено в представниках іноземних

держав, які були введені українською владою до наглядових рад, створених в органах державної влади та на стратегічних підприємствах, що безпосередньо суперечить чинному українському законодавству про державну службу та державну таємницю (відчуваєте дежавю?). У 2022 р. Україну назвали «невдалою державою». «...Військова агресія з боку російської федерації, що проявляє себе в активних військових діях на території України та окупації Криму, об'єктивно унеможливають проводити Україною свою політику на тимчасово непідконтрольних територіях. Відповідно, вище зазначені фактори роблять вкрай низьким потенціал суверенноздатності Української держави, що поступово «девальвує» (така собі «праця» «Правова система України в умовах воєнного стану: збірник наукових праць» 2022 року!). Знайомі нотки? Так, це саме ті ідеї, які просували колаборантські проросійські політичні сили одного такого собі академіка (див. вище).

І законопроект № 6013 далеко не один такий в своєму роді. Чи вже знала Україна подібні документи? Відповідь: так. Слід лише згадати законопроект (так званий «проект Геруса»; народний депутат А. Герус також присутній серед підписантів під законопроектом № 6013), яким було дано старт імпорту електроенергії з російі. Маючи на увазі всі інші аспекти (доцільність, економічну обґрунтованість, лобістсько-корупційну складову, питання порушення економічної безпеки тощо), відмітимо одну непомітну простому читачеві деталь: на переконання спеціалістів, які забезпечували технічну частину виконання таких імпортованих угод на засадах синхронної (з'єднаної) роботи енергосистем України та російі, відповідні процеси вимагали розкриття Україною технічних параметрів нашої енергосистеми, інфраструктури, вузлів транспортування тощо. Цим, зокрема, пояснюються доволі «болючі» ракетні удари та удари безпілотниками по об'єктах енергосистеми України восени 2022 р. – взимку 2023 р., адже вся інформація вже була наявна у противника з офіційних (не розвідницьких) джерел. Чи поступається за своїм значенням законопроект № 6013? Тому я особисто наполягаю, щоб цей документ, як і згаданий

вище проект закону, називався «проектом саме тієї особи, яка внесла його на розгляд (є першою в списку)» для підсилення персоналізації ініціатора та відповідального за наслідки реалізації пропонуваного положень.

Крім того, законопроект № 6013 можна вважати певним відлунням «диктаторських законів 16 січня версія 2.0», тільки в сфері економіки. Політичною складовою цього процесу є, наприклад, так званий законопроект про заборону критики влади, реєстр. № 9223 від 19.04.2023 р. (проект Закону «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо встановлення відповідальності за окремі дії проти основ національної безпеки України», який складений за відповідниками, вже прийнятими та активно застосовуваними в російській федерації, як, власне, і так зване «оновлення цивільного законодавства»). Тож за аналогією треба чітко запам'ятати всіх підписантів під законопроектом № 6013 та тих, хто за нього голосував у першому читанні поіменно (264 голоси «за» якраз «12 січня 2023 р.»), які б мотиви у них не були: від свідомого шкідництва, до реалізації навичок «Трускавецької школи законотворчості», основним принципом якої є «підписує те, чого і в очі не бачив» на прохання «хороших людей», чи з метою сподобатися ситуативному керівництву Верховної Ради України (із відповідними списками кожен може ознайомитися на Офіційному вебпорталі парламенту України; список можна змінити, тому раджу для себе його зберігти в первозданному вигляді). Але незнання того, що підписуєш, не звільняє від відповідальності. Списки знадобляться при розгортанні справжньої повномасштабної люстрації (в тому числі і в юридичній науці з кримінально-правовою оцінкою всіх законотворчих та концептуальних «ідей»). У принципі появу «Концепції оновлення Цивільного кодексу України» та законопроекту № 6013 можна пов'язати саме з відсутністю такої люстрації в 2014 р. за підсумками Революції Гідності та попередньої діяльності.

Як відомо, за будь-якою революцією завжди крокує контрреволюція. Звісно, всі причетні до цієї, без перебільшення, афери будуть заперечувати все вище написане, розповідаючи про «європейський вектор» розвитку цивілістики, але кожен із читачів може сам зануритися в багно

«права руського міра» та віднайти все те, про що йдеться в цій статті, і провести відповідні аналогії процесів, що вже понад 20 років не дають правовій системі України відшукати свою ідентичність та долучитися до тенденцій розвитку права Європейського Союзу.

Дещо про ідеологію і право

Ідеологія пострадянської цивілістики (або зорієнтованої, свідомо чи несвідомо скопійованої з російських аналогів) не є єдиною ідеологією розвитку правової системи України. Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова (ст. 15 Конституції України). Тим більше, як показано вище, ідеологія ворожа, не притаманна традиціям та прагненням Українського народу. І тим більше, що нав'язана нам (і така, що прямо зараз реалізується в правовій системі України всупереч європейському вибору – ст. 85 та ін. Конституції України). Правова система України й правова наука потребують деколонізації, позбавлення впливу та бездумного копіювання правової системи руського міра. Окупація може відбуватися не тільки у територіальному, а й в ідеологічному, вимірі правової системи держави.

Повторю, всі тези, які просуваються «цивілістами», скопійовані та модернізовані з російських аналогів. Одна з огидних якостей цивілістики – мімікувати під сучасні тренди. Суспільний запит на євроінтеграцію? Будь ласка, «вікатуємо» на-гора стоси робіт про «Європейське цивільне право» України та «адаптацію його до стандартів ЄС» – адаптацію до того, чого не існує! Це так би мовити – «наукова» складова, інформаційний бекгра-

унд пропаганди ідей «правової системи руського міра» з використанням трендових гасел (див. вище). Й ініціатори такої «євроінтеграції» не вірять у свою карність за цю діяльність, як не вірили їхні колеги в листопаді–грудні 2013 р.

Звісно, навіщо зупиняти євроінтеграцію, коли її можна вдало імітувати (і дискредитувати), реалізуючи попутно власні інтереси (інтереси кураторів) та потаємні мрії ще, до того ж, прикриваючись війною? Але громадянське суспільство невпинно записує всі кроки (як вони там пишуть: у них всі кроки записані – витримка з одного пропагандистського рупору) і рано чи пізно пред'явить рахунок, за який, на жаль, буде заплачено життями кращих представників Українського народу, економічним занепадом та зруйнованим іміджем в очах союзників.

Упевнений, чим далі, тим більше за цими «законотворцями» доведеться виправляти помилки і тим вищою буде їхня ціна.

Як післяслово

Підсумовуючи, зазначу, громадянському суспільству слід активніше вимагати відкликання, або, в негативному випадку, колективної змови народних депутатів – непідписання таких «законів» Президентом України, доведення до відома змісту таких «проектів» до партнерів по антирашистській коаліції, передусім США та ЄС, в тому числі щодо різниці між декларациєю євроінтеграційного вектору та справжньої діяльності, спрямованої на протилежний результат – дискредитацію вибору Українського народу й нав'язування думки про хибність такого вибору.

Прогнозую, зовсім скоро в юридичній на-уці буде сформовано цілий новий напрям досліджень, методик та засобів аудиту й виправлення результатів діяльності попередніх політичних режимів, «монобільшостей», учасників законотворчих за-бігів на швидкість («турборежимів») – «мовчазних» підписантів законопроектів, окремих особистостей, які волею примхливої долі опинилися біля важелів впливу на законотворчу діяльність. Ну й на часі запровадження інституту відповідальності за результати реалізації законотворчих ініціатив не просто на рівні аморфної «політичної відповідальності» (про моральну вже не говоримо), а на рівні відповідальності кримінально-правової.

Нагадаю, 21.03.2023 р. Верховною Радою України було прийнято Закон «Про внесення змін до ЗУ «Про географічні назви» щодо деколонізації топонімії та впорядкування використання географічних назв у населених пунктах України» № 3009-IX (вже набув чинності), який можна розглядати лише як перший крок деколонізації України. Наступним таким кроком має стати розгляд і прийняття проекту закону про деколонізацію гуманітарної сфери України від 01.09.2022 р., реєстр. № 7721 (включений до порядку денного Постановою від 07.02.2023 № 2911-IX), а потім і проекти, які міститимуть заборону на за-позичення нормативного матеріалу з права «руського міру». І звісно, тоді ми точно не побачимо «оновленого ЦК» відповідно до «Концепції» творців права «руського міру».

Дуже добре, що в громадянського су-спільства в Україні сформувався стійкий запит на боротьбу з будь-якими проявами колабораціонізму, лишилося зосередити увагу й на такому прояві, як колабораціонізм у правотворчій сфері, який є найпід-лішим стосовно державності, який здатен «методом тисячі дрібних порізів» знекров-лювати державу в тяжкий період, нано-сити шкоду її економічній системі, довірі міжнародних партнерів до України, дез-орієнтувати та роз'єднувати суспільство. З'явилася інформація, що «допоки трива-тиме війна, цей проект закону не розгляда-тимуть» (сюжет Суспільного «У парламенті розглядають законопроект про ліквідацію Господарського кодексу. Що чекає на фермерів» кожен може подивитися на ЮТубі). Ні! Має відбутися не призупинен-ня розгляду цієї репліки з права «руського міру» до «кінця війни», а його відкликання (зняття з розгляду) без інших компромісних варіантів.

Нові ініціативи влади у сфері правосуддя

Чому останні ініціативи Банкової у сфері правосуддя викликають занепокоєння?

Антон ДІДЕНКО,
адвокат, експерт
з законодавства у сфері
здійснення судочинства

покарання у виді позбавлен-ня волі на строк від десяти років. Це перша, та, на мою думку, – певною мірою популіс-тична теза, розрахована на від-волікання уваги від відсутності достатньої та системної роботи щодо подолання корупції в усіх сферах публічної політики. По-

пулізм цієї тези підкреслюється давнім афоризмом: «Суворість законів компен-сується необов'язковістю їх виконання».

Очевидно та очікувано, що події у Вер-ховному Суді, а саме так званий «кейс Князева», мали спричинити певний рух у політичній сфері. Не виключено, що од-ним із мотивів активності є необхідність продемонструвати євроатлантичним партнерам України готовність до рішучих кроків із боротьби з корупцією у сфері правосуддя.

Популістичний характер потреби ук-раїнського суспільства регулярно спо-стерігати різного роду «посилення кри-мінальної відповідальності» було під-креслено навіть у Державній антикоруп-ційній програмі: «серед населення спос-терігається стійкий запит на справед-ливість, трансформований (гіпертро-фований) в Україні у запит на масове застосування кримінальної відповідаль-ності та покарання саме до високопо-садовців. Відсутність значної кількості обвинувальних вироків, що передбача-ють позбавлення волі (або їх недостат-ній публічний розголос) формує серед громадян враження щодо неспромож-ності антикорупційної реформи досягнути мети». А от забезпечення невідворот-ності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією пра-вопорушення визначено одним із голов-них принципів Програми.

Як відомо, 23.06.2023 р. було опублі-ковано звернення Президента України (за посиланням) за результатами засі-дання РНБО, де розглядалося й питання стану справ у судовій системі.

А не так давно на сайті глави держа-ви було опубліковано текст Указу від 23.06.2023 р., яким визначено перелік ініціатив у сфері правосуддя згідно із згаданим рішенням РНБО. Окремий блок було присвячено саме подальшим крокам влади у сфері правосуддя, ос-новних із яких я нарахував чотири. Слід відзначити, що актуальність та ефекти-вність таких кроків є вельми спірною.

I. Посилення кримінальної відпо-відальності у сфері правосуддя, зо-крема запровадження мінімального

покарання у виді позбавлен-ня волі на строк від десяти років. Це перша, та, на мою думку, – певною мірою популіс-тична теза, розрахована на від-волікання уваги від відсутності достатньої та системної роботи щодо подолання корупції в усіх сферах публічної політики. По-

пулізм цієї тези підкреслюється давнім афоризмом: «Суворість законів компен-сується необов'язковістю їх виконання».

Популістичний характер потреби ук-раїнського суспільства регулярно спо-стерігати різного роду «посилення кри-мінальної відповідальності» було під-креслено навіть у Державній антикоруп-ційній програмі: «серед населення спос-терігається стійкий запит на справед-ливість, трансформований (гіпертро-фований) в Україні у запит на масове застосування кримінальної відповідаль-ності та покарання саме до високопо-садовців. Відсутність значної кількості обвинувальних вироків, що передбача-ють позбавлення волі (або їх недостат-ній публічний розголос) формує серед громадян враження щодо неспромож-ності антикорупційної реформи досягнути мети». А от забезпечення невідворот-ності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією пра-вопорушення визначено одним із голов-них принципів Програми.

II. Запровадження перевірок добро-чесності суддів із застосуванням по-

